

вул. Ю. Ілленка, 81А, I поверх, 106 офіс
м. Київ, 04050, Україна
моб.тел.: +38 063 235 01 03
моб.тел.: +38 063 235 02 03
e-mail: info@uafm.com.ua
uafm.com.ua

Illenka Str., 81A, I floor, 106 office
Kyiv, 04050, Ukraine
mob.: +38 063 235 01 03
mob.: +38 063 235 02 03
e-mail: info@uafm.com.ua
uafm.com.ua

Українська Асоціація Меблевиків **Ukrainian Association of Furniture Manufacturers**

ІНІЦІЮВАННЯ СТВОРЕННЯ МЕБЛЕВОГО КЛАСТЕРУ КИЇВЩИНИ (аналітична записка)

1. Проблематика і переваги меблевої галузі України.

УАМ – це галузева, професійна громадська організація, створена для захисту та підтримки підприємств меблевої галузі. Наша основна місія - створення кращого меблевого середовища в Україні.

Діяльність Асоціації покликана сприяти розвитку соціальних інновацій – які, на нашу думку, повинні стати рушійною силою для розвитку українського суспільства. Нові рішення (продукти, послуги, процеси), які відповідають існуючим соціальним потребам, здатні позитивно вплинути як на розвиток суспільства в цілому, так і на розвиток меблевої галузі зокрема.

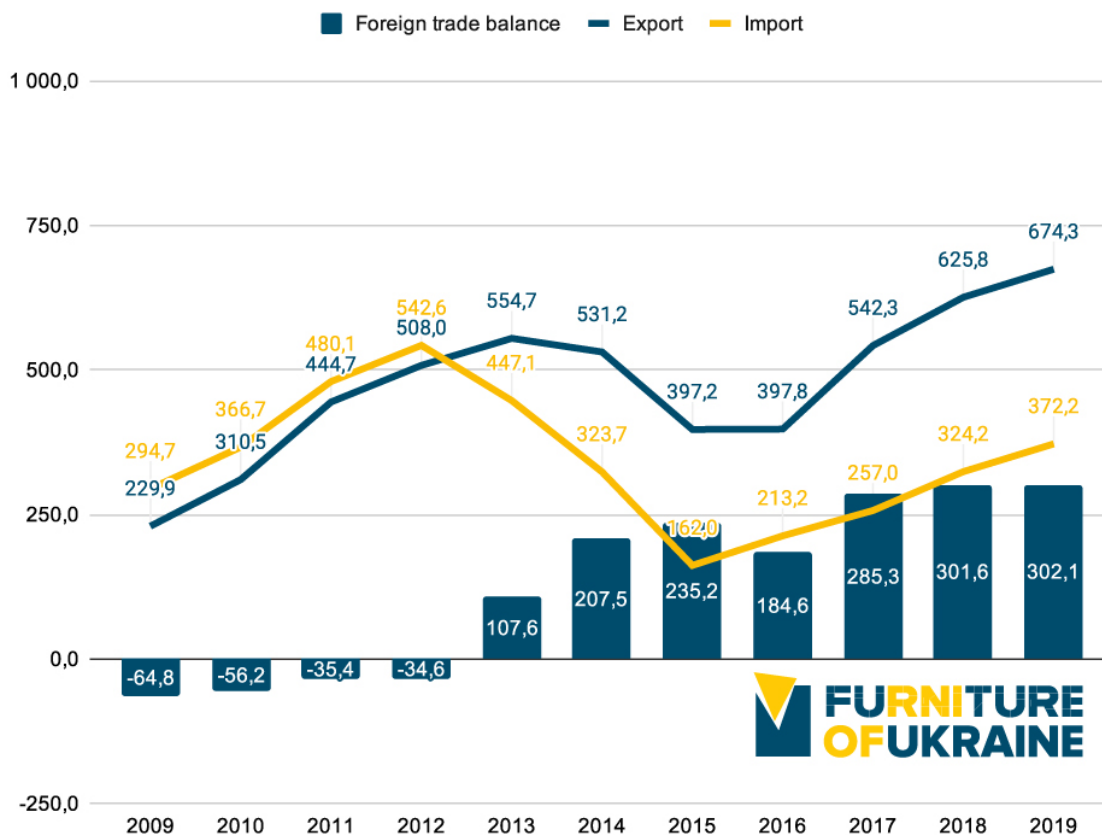
Згідно інформації, отриманої від Державної служби статистики та офіційних джерел ДФСУ, індекс виробництва меблів становить 110,3% у порівнянні з 99,5% – індексу виробництва промислової продукції загалом (2019 рік). Українські мебляри забезпечують більше 55 тисяч робочих місць на 8937 підприємствах. Обсяг реалізованої промислової продукції (товарів, послуг) за 2019 р. склав 18508,7 млн. грн..

Українські меблевики створюють продукт з високою доданою вартістю й вектори їх розвитку направлені на експорт, що однозначно позитивно впливає на економіку України. Українські меблі експортуються в 116 країн світу.

Меблева галузь України – є експортоорієнтованою, про що свідчать показники експорту-імпорту меблів - зовнішньоекономічне сальдо становить 302 млн.дол.США.

Експорт меблів (код 94) України 2019 зріс на 7,8% у порівнянні з 2018, що становило 674,3 млн.USD і перевищило обсяг імпорту меблів майже у 2 рази (372,2 млн.USD). Найбільше українські меблевики експортували до країн Європи - 84% загального обсягу. 59% імпорту припадає на країни Азії.

Export-import statistics of the Ukrainian furniture 2009-2019, mln USD

Меблева галузь України створила позитивне торговельне сальдо в сумі 302,1 млн.USD.

Стратегічна мета Української Асоціації Меблевиків - це зростання обсягів продажів меблів в Україні та світі. Задля цього щомісяця для членів УАМ та інших учасників ринку проводяться навчальні заходи, співпрацюють з урядовими організаціями, українськими та міжнародними громадськими об'єднаннями та донорами. Завдяки підтримці донорських організацій представники української меблевої галузі мають змогу брати участь у торговельних та скаутських місіях. Серед учасників УАМ багато сучасних, професійних і прогресивних виробників меблів, які експортують та реалізують глобальні проекти в усьому світі:

- Головний офіс "Facebook" Лондон,
- Готель "Royal Beach";
- Центральний універсальний універмаг в Києві;
- Бізнес-центр "Рів'єра";
- Fairmont Grand Hotel;
- Торговий центр Дубая;
- Хілтон в Києві;
- Міністерство оборони Саудівської Аравії;
- Резиденція групи Al badie.

Проте, як і кожна виробнича галузь, ми стикаємось з труднощами, які гальмують розвиток не лише меблевої індустрії, а й економіки України, як наслідок.

Так, незважаючи на наші звернення й попередні домовленості з Міністерством економічного розвитку, сільського господарства і торгівлі України, досі не знято мито у 12% на експорт меблів до Ізраїлю, куди Українська Асоціація Меблевиків організовувала два роки тому торгову місію й звідки на початку 2019 року приїздила делегація байєрів та архітекторів, внаслідок чого українські меблевики вже реалізують проекти на території Ізраїлю, але не мають підтримки Уряду у вигляді зняття мит. Внаслідок цього, наша конкурентоспроможність падає. Також в сучасному стані відносин України з Ізраїлем, робітники компаній, які зараз монтують проекти в Ізраїлі, мають труднощі з отриманням робочих віз, і в цій ситуації нам також потрібна підтримка Уряду.

Українська Асоціація Меблевиків, як голос галузі, бореться з тим, аби Україну не сприймали як постачальника сировини для виготовлення меблів, а визнали виробництво в Україні якісним та сучасним. Ми активно просуваємо бренд **Furniture of Ukraine**, проте також потребуємо підтримки з боку Уряду аби були скасовані й не впроваджувались знову мита на імпорتنі плити (наприклад, кейс з білоруською плитою), тому що це призведе до різкого росту цін на сировину для виготовлення меблів в Україні, що також вплине на нашу конкурентоспроможність як на внутрішньому, так і на експортних ринках.

Ми також неодноразово звертались до Уряду за підтримкою меблевої галузі з проханням включити нас до Експортної стратегії України, аби українські меблевики мали рівні можливості з IT та агросектором. Але наразі ми присутні в Експортній стратегії України не як галузь, а лише частина Креативних індустрій, проте наші потреби й можливості відрізняються від сектору легкої промисловості, кіноіндустрії і тд.

Українська Асоціація Меблевиків наразі своїми власними зусиллями й у партнерстві з міжнародними фондами такими, як: USAID, EBRD та Швейцарське бюро співробітництва в Україні, створюємо й реалізовуємо проекти для підтримки представників МСБ меблевої галузі, наприклад, навчальна програма для спільної участі виробників меблів у публічних закупівлях Tender Together, торгові місії (Ізраїль, Велика Британія), організація B2B зустрічей з іноземними байєрами та перша експортоорієнтована виставка Furniture of Ukraine Business Expo-2020, присвячена лише українським меблям та дизайну. Незважаючи на високий потенціал асоціації та готовність українських меблевиків залучатись й спільно розвивати свій продукт й економіку України, ми потребуємо підтримки на державному рівні в сприянні створенню кластерів виробників меблів (Закарпаття), в організації торгових місій, сприянні експорту українських меблів й комплексної підтримки українських виробників меблів.

2. Передумови для створення Меблевого кластеру Київщини

Також недоліком меблевої галузі, та не лише її, а й багатьох інших промисловостей України є низька кількість, або повна відсутність кластерних об'єднань. Ми переконані, що саме завдяки правильній організації меблевих промислових зон можна ефективно досягти цілей затвердженої Стратегії розвитку Київської області на 2021-2027 роки, зокрема "Оперативна ціль 2.1. Розвиток видів промислової діяльності з високою доданою вартістю".

Ми також підтримуємо твердження, що "розвиток виробництва товарів з високою часткою доданої вартості є пріоритетом у створенні бази для нарощування

обсягів та поліпшення структури експорту в напрямі збільшення в ньому питомої ваги високотехнологічних товарів.”

Чинники стрімкого та плідного розвитку меблевиробництва закордоном

Дослідивши досвід та історію кластерних утворень в Європі (за приклад взяли Італію, Німеччину, Польщу) та США, ми виокремили основні чинники, які сприяли стрімкому й плідному розвитку меблевиробництва в цих країнах:

- наявність сировини;
- фінансування владою та інвестиції;
- технології та досвід у галузі;
- політика, що сприяє розвитку кластеру;
- стратегія розвитку;
- людські контакти та співробітництво;
- об'єктивна потреба в збалансованому економічному розвитку;
- інноваційні форми та методи діяльності;
- наявність розвиненої інфраструктури, велика кількість підприємств малого й середнього бізнесу;
- наявність громадських організацій, зацікавлених у формуванні кластеру певної спрямованості;
- наявність сучасного управлінського інструментарію (проектного, маркетингового, корпоративного підходів, діяльності на основі бенчмаркінгу, управління якістю тощо);
- простір для поєднання кооперації та конкуренції;
- система преференцій (пільг) на державному, регіональному та місцевому рівнях;
- інституціоналізація етичних та юридичних норм функціонування кластеру.

Кластери дають змогу:

- підсилювати процеси спеціалізації та розподілу праці між компаніями;
- ширше залучати споживачів, створюючи тісну взаємодію покупців і продавців;
- знижувати вартість одиниці технічної послуги і продукції, яка спільно виготовляється;
- підсилювати міжфірмові потоки ідей та інформації;
- підвищувати інноваційність виробництва;
- створювати здоровий соціальний капітал (все здійснюється на довірі та взаємності), забезпечуючи соціальну справедливість.

Яка ситуація наразі присутня в меблевій галузі України в розрізі кластерних утворень?

- далекі відстані між виробниками та постачальниками;
- відсутність промислових зон;
- відсутність меблевого логістичного оператора;
- відсутність умов для кластерних об'єднань;
- відсутність бізнес-моделі для розвитку меблевих кластерів;

Україна, будучи географічним центром Європи, має всі передумови, аби поступово ставати й європейським центром меблярства. Ми зрозуміли, що для пришвидшення розвитку меблевої галузі України її представникам необхідно об'єднуватись. На сьогодні 226 компаній вже зробили це, приєднавшись до Української Асоціації Меблевиків, і наша мета підсилити це об'єднання за допомогою кластерних утворень.

3. Досвід Рівненського меблевого кластеру

Сьогодні вже розпочато процес організації Рівненського меблевого кластеру. Новий надсучасний завод Kronospan на Рівненщині готується розкрити технологічний потенціал регіону. На перетворення занедбаних промислових приміщень у майбутні виробничі цехи в селі Городок вже витрачено 10 мільйонів євро. Інвестиційні плани на створення виробництва 2020 року сягають 200 мільйонів євро у лінію виробництва ДСП, та ще стільки ж лінію OSB.

Вже після спорудження першої виробничої лінії деревообробний завод створить 200 прямих та 2000 непрямих робочих місць, а після можливого запуску другої лінії - ці цифри можуть подвоїтися. Середня заробітна плата на підприємстві становитиме 15-18 тисяч гривень. Після виходу на планову потужність завод щорічно сплачуватиме майже 400 мільйонів гривень податків і зборів, завдяки яким можна буде покращити інфраструктуру регіону.

Рівненський центр професійно-технічної освіти ДСЗ здійснює професійну підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації дорослого населення за 56 професіями у 6 навчальних відділеннях, серед яких вже сьогодні навчаються люди за спеціальностями, необхідними меблевій галузі. Співпраця з постачальниками обладнання, меблевиками та владою лише підсилить такі навчальні центри.

Завдяки залученню інвестицій одночасно створюється Рівненський меблевий кластер, який є типовим зразком кластерного об'єднання представників влади, бізнесу і освіти. Мета організаторів кластеру налаштувати процес співпраці та синергії для ефективної взаємодії та перспективного зростання регіону без перешкод. І ми розуміємо, що зараз в Україні нам потрібно боротись за кожного інвестора, який сприяє цьому процесу.

Це лише початок і один з прикладів, до чого прямує УАМ в розвитку кластеризації.

4. Чого потребують українські меблевиків для об'єднання в кластери?

Перш за все - це організація і проведення стратегічних сесій між тими учасниками, які можуть взаємодоповнювати одне одного в кластері. Для ефективного початку роботи необхідно залучити консультантів, які мають експертизу в кластерному сегменті.

По-друге, залучення інвестицій - для створення промислових зон та можливостей для виробництва інноваційних продуктів, для розширення та покращення парку обладнання.

По-третє, створення професійних курсів для підготовки спеціалістів, яких не вистачає в галузі.

І звісно, ж комунікація з владою для отримання підтримки із створення промислових зон для меблевих підприємств та врегулювання норм, які можуть покращити економічний потенціал галузі.

Ми також підтримуємо і готові доповнювати ті завдання, які визначено в Стратегії розвитку Київської області на 2021-2027 роки.

Завдання	<i>Потенційно можливі сфери реалізації проектів</i>
2.1.1. Формування та просування інвестиційної пропозиції регіону	2.1.1.1. Підвищення ефективності управління процесами інвестування в економіку області 2.1.1.2. Розвиток інфраструктури індустріальних та технологічних парків
2.1.2. Підтримка організації виробництва нових видів конкурентоспроможної продукції	2.1.2.1. Розробка та реалізація інвестиційних проектів з освоєння виробництва нових видів продукції, що користується попитом на внутрішньому та зовнішніх ринках 2.1.2.2. Створення інформаційної бази нових видів продукції, що виробляється промисловими підприємствами регіону
2.1.3. Сприяння цифровій трансформації виробничих процесів (індустрія 4.0)	2.1.3.1. Впровадження автоматизованих виробництв, здатних об'єднуватися в єдину мережу, взаємодіяти в режимі реального часу за рахунок використання сучасних інтернет-технологій 2.1.3.2. Створення мережі екосистеми "Індустрії 4.0." (Центри експертизи, науково-дослідні лабораторії, технопарки, інкубатори та акселератори стартапів 4.0) 2.1.3.3. Підготовка кадрів для впровадження індустрії 4.0

5. Кадрові питання меблевиків

Сьогодні меблева галузь України відчуває значний дефіцит кадрів. Коли на одне резюме на ринку 5-10 вакансій. І це гостре питання не тільки для Києва та Київської області – нестача кадрів по всій Україні, як на Сході, так і на Заході.

Державна служба зайнятості звітує, що навантаження зареєстрованих безробітних на одну вакансію робітника з обслуговування, експлуатації та контролювання за роботою технологічного устаткування, складання устаткування та машин складає 2 особи (січень-вересень 2019), на одну вакансію кваліфікованого робітника з інструментом - 1 особа. При загальному показникові по всіх професійних групах - 3.

За даними Держкомстату за 1-й квартал 2020 року середня заробітна плата на підприємствах меблевої галузі становила 11057 грн. (при 12424 грн. в промисловості в цілому).

Кваліфікований працівник меблевого виробництва в Україні отримує не менше 15 тисяч гривень зарплати, а конструктор та дизайнер меблів зокрема – 17-25 тисяч і більше.

Серед важливих для галузі фахівців такі, як:

- технолог меблевого виробництва,
- конструктор меблів,
- предметний дизайнер,
- налагоджувальник верстатів,
- контролер якості виробництва,
- комплектувальник меблів,
- верстатник,
- маляр,
- шліфувальник,
- столяр,
- швачка,
- гнатар по дереву,
- оббивальник меблів
- та багато інших.

Найдефіцитнішим фахівцем сьогодні є конструктор меблів. Отримати вищу освіту за фахом “Деревообробні та меблеві технології” можна в чотирьох ВНЗ, один з яких НУБіП. У 2019 році за цим фахом по всій Україні було подано лише 367 заяв, зараховано з яких на навчання було 215 абітурієнтів.

За підтримки USAID, Української деревообробної Асоціації, постачальників обладнання та матеріалів Українська Асоціація Меблевиків розробляє програму розвитку навчальних центрів для перепрофілювання та підвищення кваліфікації працівників, коли в короткі терміни студенти курсів зможуть отримати теоретичні та практичні знання, необхідні для галузі. Організація таких центрів на базі меблевих кластерів значно пришвидшила б процес заповнення робочих місць працівниками.